

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Prvi občni zbor „Slovenskega društva“ v Mariboru 10. septembra 1882.

(Konec.)

Gosp. dr. Gregorčec razpravlja potem v izbornem govoru gospodarske razmere. Govor bil je radostno vzprijet, kakor tudi nasvetovana resolucija:

1. Nemško-liberalna stranka je v zadnjih 20 letih svojega gospodarstva sklenila in osnovala veliko postav in naprav, ki sedaj žugajo naš kmetijski stan uničiti in kmetijske posestnike polagoma spremeniti v same najemnike, delavce, nemaniče in berake. Grof Hohenwart, vodja konservativno-narodne večine v državnem zboru, je ono žalostno prikazen poudarjal v interpelaciji do visoke vlade. Minister-ski predsednik grof Taaffe je obljubil postavne pomoči. Do sedaj se je sklenila postava zoper ode-ruhe, a treba je še domovinske postave, nove in boljše domovinske postave, dedne postave, postave zoper trgiranje gruntov, postave za rešenje posestev od prevelikih vknjiženih dolgov, postave zoper ženi-tovanje nemaničev brez dovoljenja in na bodočo škodo dotičnih srenj itd. Teh in podobnih postav je nujno treba tudi za slovenske kmete štajerske, kajti samo v dveh zadnjih letih bilo je blizu 2000 zadolženih posestnikov iztiranih s svojih posestev in potisnenih mej nemaniče. Odbor naj sestavi in od-pošlje primerno peticijo državnemu zboru.

2. Gruntni davki so preveliki, treba jih zni-žati, deželne, okrajne in občinske doklade pa tudi na druge, zlasti na indirektné dače nalagati, kajti kmetijski pridelki so zgubili nekdanjo boljšo ceno in torej ne morajo toliko bremen obvladati. V pomno-ženje državnih dohodkov in polajšanje gruntom na-loženih bremen kaže barantače in igralce na borzah in plin v mestih obdačiti. V to svrhu skleni prvi občni zbor „Slov. društva“ peticijo do državnega zbora.

3. Iz Ogerskega dovažajo k nam ponarejeno vino in je tukaj prodavajo in tako našim vinskim pridelkom veliko škodo delajo. Želeti je, da vlada temu precej v okom pride.

4. Izmej štajerskih gospodarskih društev ozira se na potrebe Slovencev posebno slavna c. kr. kme-tijska družba štajerska ter izdaje v 2000 iztisih „Gospodarstveno prilogo“ v mej kmeti najbolj razšir-jenem listu „Slov. Gospodarji“; konjerejsko društvo pa stori jako veliko za povzdigo konjerejstva v lju-tomerskem, ormožkem in konjišem okraji in celj-skem glavarstvu. Obema društvoma izreče se javna zahvala in priznanje.

5. Prvi občni zbor pozdravlja z veseljem sno-vanje sadjerejskega društva pri sv. Jurji na južnej železnici, dalje ustanovljenje slovenskih posojilnic in hranilnic v Mariboru, Celji, Šoštanji, Žavci, Mozirji, Ormuži, Ljutomeru in Slov. Gradci ter želi, da bi se povsod, kder treba, društveni zavodi osnovali in Slovenci nezavisni napravili od tujega kapitala. Vsem blagim možem, ki so tukaj delovali in še delujejo, bodi izrečeno priznanje in zahvala.

6. Vinorejska šola v Mariboru ne more slo-venskim vinogradnikom koristiti, kakor bi morala, ker se ondi fanti in viničarji slovenski izključljivo v nemščini poučujejo. Tudi nemški potovalni učitelji ne morejo hasniti slovenskim kmetovalcem. Treba je slovenščine zmožnih potovalnih učiteljev. Odbor je prošén uložiti v zadevi vinorejske šole in poto-valnih učiteljev primerno prošnjo pri dež. odboru in pri centralnem odboru kmetijske družbe šta-jerske.

7. Posekovanje gozdov strahovito napreduje v največjo škodo celej deželi; pogoste toče in nalivi so žalosten nasledek. Izreče se torej želja, naj bi visoka vlada ostro zahtevala, da se dotične postave izvršujejo in posekane goličave pogozdijo.

V novi odbor volili so se možje, ki so bili v osnovalnem odboru in g. dr. Radaj bil je z velikim navdušenjem naprošen, da še nadalje predseduje „Slovenskemu društvu“, ki ima uže zdaj nad 300 udov, zlasti veliko iz Sevnice, Konjic, Gornjega grada in Slovenskih goric.

Sklenjene resolucije objavijo se slovenski in nemški. Slovenske se ponatisnejo in razdele mej štajerske Slovence, da jim služijo kot ravnilo in vodilo.

Mej zborovanjem došli telegrami bili so vzpri-jeti z burnimi živioklici:

Iz Ljubljane. — Kranjski slovenski poslanci srčno pozdravljamo „Slovensko društvo“, ki bode dru-žilo in vodilo štajerske Slovence v boji za narodno svetinjo. Pravična vlada ne more štajerskim Sloven-cem v šolah in uradih odreči, kar dovoljuje kranj-skim, ne more protiviti se upravni skupini sloven-ske, katero zahtevajo najvišji dinastični in državni obziri.

Dr. Vošnjak.

Iz Mozirja. — Srčen pozdrav braniteljem narodnih pravic. Bog daj složno in vztrajno delo-vanje po vsem slovenskem štajerskem. Vzbuja jmo Slovence iz opasne nezvesti in zdrobili bomo spone tujega nasilstva.

Trg Mozirje.

Jožef Lipold,
župan.

Iz Gornjega grada. (Mozirje.) — Pozdrav-ljamo slavno prvo skupščino, na čelu jej slavne vrle slovenske poslance. Naj se vsak Slovenec vname za sležno delovanje v bran in blagor slovenskega na-roda. Bog daj najboljši uspeh. Živela složnost!

Okrajni odbor gornjegradski:

Spende. Goričar.

Tako stopili so štajerski Slovenci velevažen korak naprej, javno in slovesno zahtevajoč upravno ločitev od štajerskih Nemcev, ki so s svojo nestr-

LISTEK.

Njegovemu c. kr. apostolskemu veličanstvu

presvetlemu cesarju

FRANCU JOŽEFU I.

ob njegovem prihodu na Primorsko

meseca septembra 1882

Primorski Slovenci.

Pozdravljen nam tik južne meje

Države širne, svetli car,

Tu, kjer topléje solnce greje,

Kjer kri nam bolj ognjéno vreje,

Kjer bolj gorák je srca žár, —

Pozdravljen tu, naš gospodar! —

Zdaj strte stare so ovíre,

In prôsto vdanost smé na dan,

Vesélje vse odpré naj víre

In dá naj dušek si glasán!

Zastáve, v zrak se zdaj dvigníte,

Topovi, glásno zagrmíte,

In grom topóv in péсни glás

Naj rádosti bo čvrst izráz!

Kresovi, glej, plamté v nebesa,

Žaré veselo nam očesa,

In žar očí in kresov žár

Pozdravlja Te, presvetli car!

Pozdravljen nam tik južne meje

Države silne, o vladar,

Tu, kjer gorkeje solnce greje,

Kjer srca nam bijó zvesteje,

Pozdravljen tu, naš gospodar! —

Med rod prezvest si stopil zdaj,

Ki nikdar krenil ni v zvestobi,

Ki zvest Ti bil je v davni dobi,

Ki zvest ostane vekomaj.

Poglej vrhove naše gorske,

Ne gane grozni grom njih skal;

Poglej bregove trdne morske,

Ne strese jih valóv navál:

Trdnejši smo v zvestobi mí,

Izdájice med nami ní!

V zvestobi, ki na Té nas veže,

Nikdó Slovenca ne preseže,

Nezvest Ti on ne bo nikdár,

Nikdár mu drug ne bo vladár.

To véro národ naš imáde,

Da s Tábo le stóji in páde, —

In padel on ne bo nikdár,

Ti čuval boš ga, svetli car!

Pač daleč smo od Tvoje krone,

A ne od Tvojega srcá,

Za vse podložne milijone

Prostôra Ti srcé imá.

A nam na skrajni meji carstva

Obilnišega treba varstva,

Ljubezni večje in skrbi;

To večje varstvo, car, izkaži

Nam, brambovcem na južni straži,

Kjer roj sovražen nam pretí.

Za blágost našo, našo sréčo

Ljubézen, skrb iméj goréčo,

Naš narodni vtrjúj obstóji,

Krepkó podpiraj naš razvóji:

Če čuvaš nas si kot Slovenc,

Poddance si gojiš ognjéne,

S tem trdno tu si zidaš bran,

S tem hlabro vstvarjaš si krdelo,

Ki zá Te pojde v boj veselo,

Ko boja nam napóči dan!

Zložil S. Gregorčič.

„Soča“.

pljivostjo, svojim nasilstvom, krivicami in strastnim hrepenenjem, nas kakor hitro možno ponemčiti, sami prouzročili in izzvali ta korak, ki je neobhodno potreben za naš obstanek, za naš razvoj in blagostanje.

Zvečer združila je čitalnica veliko število društvenikov v svojih gostoljubnih prostorih, kjer smo se radovali in pomenkovali, naposled pa razšli se v trdnem preverjenji, da še „Slovenija nij izgubljena!“

Cesar v Porečah.

(Izvirno sporočilo „Slovenskemu Narodu“.)

Tam, kjer se od izboda proti zapadu protezajo mej beljaškim pogorjem in celovško ravnino prekrasni bregovi, ki so deloma zaraščeni z vitkimi jelami in visokimi borovci, deloma pa pokriti z lepimi naselbinami, sredi katerih se blišče bele cerkve in visoki zvoniki, tam se v znožji teh bregov zibljejo prozorni valovi prelepega jezera, katero je poleg vasi na zapadnem njegovem koncu ležeče, dobilo ime „vrbsko jezero“. Naselbina krog in krog jezera je čisto slovenska, dasi se ne da tajiti, da se je vsled velicega, od leta do leta naraščajočega navala tujcev, ki se — naj si uže bodejo rodu katerega koli — v občevanji poslužujejo nemškega jezika, slovenski značaj teh pokrajin tako izgubil, da ga površnemu opazovalcu zaslediti skoro nij mogoče in da bodemo pravo čudo imenovati zamogli, ako narodna zavest, katera se je v poslednjih dveh letih mej našimi na polu pozabljenimi brati v staroslavnem Goratanu začela rapidno širiti, stori, da se prelepi ti kraji ohranijo vendarle Slovenstvu in Slovanstvu.

Ob bregovih tega jezera razprostirajo se prelepe ravnice, prerašene sem ter tja s prijaznimi holmci, na katerih se jednako sramežljivim devicam mej naravnimi in umetnimi nasadi visocih dreves in vrtnega grmičevja skrivajo v raznih stilih sezidane vile bogatašev in na polne žepe premožnih tujcev prezečih domačih špekulantov. Sredi jezera pa, kjer se južni in severni breg po podolgastih poluotocih približujeta, dal si je ob železnocestnej postaji Poreče, katero so nemški naši „bratje“ prekrstili v blagodnečo „Pörtschach“, ves elegantni, kopališča vrbskega jezera obiskujoči svet, rendezvous.

In ta kraj, ki je res tako lep, da bi mu jednacega bilo treba iskati širom naše slovenske domovine, odbral je celovški slavnostni odbor v ta namen, da se o priliki navzočnosti našega presvitlega vladarja, prirede ob jezerskih obalah in na lahnih njegovih valovih razsvetljava in z njo združena regata. Določen je bil v to dan 11. t. m.

Razumljivo je, da so vsi tujci, ki so z nekim posebnim samozatajevanjem in prezirnim zaničevanjem letošnjega vremena vztrajali v svojih drago plačanih stanovanjih ob vrbskem jezeru, kakor tudi vsi od blizu in dalječ z reduimi in zabavnimi vlakmi, z elegantnimi kočijami in okornimi kmetiškimi vozovi prišli obiskovalci s trepetajočim srcem pričakovali večera, ki je, po težkih oblakih, ki so se od ranega jutra kopičili nad vrbskim jezerom, sodeč, obetal biti tak, da si zasluži pridevek „letošni večer“.

A, ko da bi se nebo samo radovalo z nemškimi in slovenskimi, krofastimi in ne krofastimi prebivalci lepe koroške dežele nad navzočnostjo njihovega ljubljene vladarja, razpršilo je preteče oblake in postal je lep, prijeten, ne hladen večer. Neštevilna množica ljudstva vrela je po Porečah, po cestah in sprehajališčih, po vrtovih in lozah, po njivah in livadah; nikdo nij pazil kam stopi, niti vprašal, če in kje je hoja dovoljena, ampak vsak je skušal biti najbliže kolodvoru, na kateri se je imel pripeljati ob četrt na sedem dvorni vlak. Gnječa je bila velika, nevarnost za kurja očesa neizrekljiva, nervoznost njeznih dam, ki so v svojem samoljubju razvajene zahtevale preveliko obzirnost, pa neprenesljivo.

Jaz sem bil a propositu ravno premišljeval duševno razpoloženje neke postarne, precej obilne dame, katera je svojej jezi nad tem, da jej je nekdo stopil na „nježno“ nogo, dala odduška z vzklikom: „o diese Windischen!“ — kar zabrlizga vlak in zaigra godba cesarsko himno.

Bilo je ravno četrt na sedem; cesar je torej prišel točno, kakor vedno.

Žal, da prvega sprejema ne morem popisati, ker sem bil od kolodvora preveč oddaljen in se kljub največjemu prizadevanju nijsem mogel preriti skoz gnječo; omejil se bodem torej le na to, da častitim bralcem podam kolikor mogoče natančen popis razsvetljave in regate.

Takoj, ko je strel topičev naznanil, da se je pripeljal dvorni vlak, začele so se prižigati luči po Porečah in zažigat grmade po okolnih gorah. Bilo je sicer za to še prezgodaj, a somrak je vendar začel polagoma ustopati bližajočej se noči in ob sedmih so uže prekrasno migljale brezštevne lučice in plapolale goreče grmade.

Vsa čast pa tudi slavnostnemu odboru za sijajni arrangement! Po celem jezerskem obali v daljavi tričetrt ure hoda dal je obesiti na drat lične lampijone v raznih barvah in z raznimi grbi; na gorah, nad vasjo in kolodvorom pa je dal napraviti transparent z ogromnimi iz malih lučic sestavljenimi črkami „F. J. I.“ in dva prav lepo v lučicah migljajoča paviljona.

S slavnostnim odborom pa je prebivalstvo tekmovalo v tem, kako bi najsičajnejšim načinom pokazalo svoje veselje o navzočnosti preljubljenega vladarja. Vse hiše in vile, raz katerih so plapolale ogromne zastave v cesarskih in deželnih barvah, bile so razsvetljene. Odlikovale so se v tem posebno vile delniškega društva, katero je pa razen tega dalo z lampijoni razsvetliti ves prostrani park, skozi katerega je cesar peš korakal do navlašče zanj pripravljene paviljona na jezerski obali.

In ko je okolu sedme ure dospel do paviljona, začela je ladija, ki je bila navlašče zato priredjena, tako rekoč bruhati iz sebe razne ognjemete, ki so na vse navzoče napravili očarovalen utis. Nato je zapelo celovško pevsko društvo nekoliko nemških, posebno koroško-narodnih pesnij; poreška godba, umeščena na parobrodu, ki je jednako dolzemu repu vlekel za sabo dve ogromni z gasilci, ki so nosili sterinske baklje, napoljeni ladiji, pa je zaigrala najpreje nekoliko potpourijev, naposled pa cesarsko himno, katero so vsi navzoči razoglavi poslušali.

In kako je vse mrgolelo ladij in ladij z lampijoni na vse mogoče načine ozaljšanih! Kar imajo okornih ladij in lahkih čolničev Poreče in bližnji kraji, vse je bilo zbrano tu in krasen je bil prizor, ko so te vodne igrače, lesketajoče se v raznobarvenih svetilih, defilirale pred cesarskim paviljonom ter se potem okolo njega nastavile v poluokrog.

Gori z gorá pa so odsevali veličastni plameni grmad, katere je slovensko prebivalstvo prižgalo na čast svojemu vladarju, ono slovensko prebivalstvo, katero je Zanj, za habsburško dinastijo in avstrijsko državo na neštevilnih bojnih poljih prelivalo svojo kri in katero v bojih za svoje in svojega jezika pravice obrača do Njegove osebe upapolno svoje oči, pričakujoč, da bode z mogočno Svojo besedo ukazal storiti konec krivicam, ki se mu doslej gode. — In kolikor so tudi fanatični Celovčani in nemški kopališčni gostje prepovedovali vladarja pozdravljati z „živio“, odmeval je vendar ta klic še ob obalah vrbskega jezera iz grl nekaterih zavednejših koroških seljakov ter se jako lepo razlikoval od medlega „hoch“ domačih potujčencev.

Pol ure ogledoval si je cesar prekrasni prizor jezerske razsvetljave, potem pa je s spremstvom svojim odšel skoz park in po cesti, ob kateri mu je gasilsko društvo z bakljami delalo špalir na kolodvor. Tu je še jedenkrat izrekel županu svojo zadovoljstvo nad prekrasno razsvetljavo, potem pa ob 3/4 na osem odpeljal se zopet v Celovec.

Ako temu slabemu popisu poreške slavnosti pristavimo še, da so železnični uradniki zavoljo ne navadno velicega navala tujcev izgubili glave ter vse vlake odpravljali z velikanskimi zamudami, povedal sem vse, kar se od površnega in prostovoljnega sporočevalca zahtevati more. —r.

XV. občni zbor slovenskega učiteljskega društva.

(Konec.)

G. učitelj Stanonik misli, da ne kaže da bi se zaradi zedinjenja slovenskih učiteljev uže precej

naprej pogoji stavili, kranjsko-slovenski narodni učitelji nijso tako malo samostalni, da bi taka narekovanja vzprejemati zamogli.

G. profesor Šuklje izraža misel, da se mu ne bode zamerilo, ako kot učitelj srednjih šol po prime besedo o ljudskem šolstvu in pravi, da je tega mnenja, da je ljudska odgoja najvažnejši faktor vse odgoje in da se tedaj ljudski in učiteljski srednjih šol vsi lahko kolegijalno sporazumejo gledé smotrov ljudske šole. Govornik izraža svojo začudenje, da gospode slovenske štajerske učitelje tak strah navdaja pred šolsko novelo, ter poudarja, da on gotovo ne velja za reakcionarja in misli, da tedaj lahko izjavi, da se zaradi jedne določbe noveline, po kateri se olajšuje šolna dolžnost, ne more in ne sme smatrati vso šolsko novelo reakcionarno.

V nemških kronovinah nij šolstvo tako briljantno, kakor se to v obče trdi in govornik zagotavlja, da, ko bi bilo njemu izbirati mej nemškim in kranjskim šolstvom, da mu je pohlevna kranjska šola bolj ljuba, ker vspešnejša, kot ljudsko šolstvo na Nižjem Avstrijskem. Kdo pa je oponiral in hotel škandalizovati šolski predlog Lienbacherjev? No, taki elementi, kateri niti ne znajo čestiti prvi paladium svobodne države, govorniško svobodo, kateri so jo po dunajskih študentih baje osvetili z mačjo godbo. Lienbacherjev predlog meri le na to, dovoliti za posamezne dežele izjeme in nič drugega se nij odredilo tudi pod slavnim „Bürgerministerium“, kajti i tam dovolile so se v glavnej postavi izjeme za Bukovino, Galicijo, Dalmacijo, Istro itd. Tedaj, ali nij „Bürgerministerium“ v šolskih stvareh razumel svojega stališča, ali pa je zanemarjal svojo dolžnost, kajti sicer bi ne bil smel dovoliti za nobeno deželo manjšo, nego osemletno šolsko dolžnost, — ali pa je videl, da ista po vseh avstrijskih kronovinah praktično nij izpeljiva. Ako ima učitelj v jednej razrednici nadzorovati 100 učencev, je to uže jako težko, ako imajo vsi jedno delo; koliko težje, da ne rečem skoraj nemogoče, pa je tako poučevanje, ako ima tako število, razdeljeno v tri ali več oddelkov, vsako svoje delo. Ako se učitelj peča z jednim, zanemarjati mora druge in tako se smelo lahko trdi, da je bila osemletna doba, ker praktično neizpeljiva, šoli le na kvar. Šolsko postavbo dne 14. maja 1869 hoteli so izpeljati le z doktrinarizmi, pozabili pa so ozirati se na odnošaje po deželah, kajti velik je in ostane razloček mej Huzulom v Galiciji in šolskim otrokom v Českej. Govornik vidi v šolske noveli začetek dobrih reform, zato izjavi, da bode glasoval za predlog v tej zadevi naznačenim po g. Govekarju.

G. Gaberšček, učitelj na Zidanem Mostu, pravi, da na Kranjskem velja šolska dolžnost za učence ljudske šole le za 6 let. Ako hoče tedaj zbor sklepati, oziraje se na šolsko novelo le za Kranjsko, sklepal bi le za določbo, katera v Kranjskej deželi itak uže obstoji. Manjšina zbora pa je za šolno šolsko dolžnost in zdi se jej tudi ta premala za dobro izobraževanje. Govornik misli, da bi ne bilo umestno trgati vezi, katere so danes začele vse slovensko učiteljstvo, v prvej vrsti kranjsko s spodnještajerskim klopiti. Ne more se izreči za novelo, kajti mnogo imade določeb, katerih učitelj odobriti ne more. Tako naj bi se opustila telovadba za dekleta, naj bi imel učitelj 100 otrok v jednem razredu, naj bi veljala le šolna dolžnost in naj imajo v zadnjih dveh letih občine pravico dovoljevati olajšave. Kako se bode zamoglo to pravilno in koristno urediti v občinah na spodnjem Štajerskem, v katerih so po 2 ali 3 ljudske šole, ako se na jednej izpeljuje postava popolnem, na drugej pa veljajo izjeme. Glavna reč današnjega zborovanja slovenskega učiteljskega društva naj bode bratska zveza vseh slovenskih učiteljev, toraj naj bi se sklepanje o noveli, za ali proti, opustilo in se vzprejel nasvet, katerega stavi govornik: „Slovensko učiteljsko društvo“ prosi slovenske državne poslance, da vplivajo pri slavnej vladi na to, da se šolska novela le v toliko vzprejme, v kolikor se ona ozira na občne šolske potrebe vseh slovenskih pokrajin.“

Učitelj g. Stanonik pravi, da kranjsko-slovenski učitelji nijso nazadnjaki, a oni, da so praktični možje. Dokler ne bode počela zopet padati

mana z neba, treba bo kmetu svoje dece zgodaj k delu in dotlej nij osemletna šolska dolžnost brez škode za kmetijstvo izpeljiva.

Učitelj g. Močnik reče, da, ko bi se ravnalo po nasvetu g. Brezovnika, naj se nič ne sklene, bilo bi to nezaupnica slovenskim poslancem in ministerstvu. Sletno obiskovanje šol je bilo več na škodo, kot na korist. Res je, da se otrok od 12. do 14. leta največ nauči, pa kruh tudi mora biti. Ako se deželni šolski in drugi sveti izražajo zoper novelo, je temu uzrok, da sede v njih večine od prejšnjih vlad imenovane. Ako bi zbor izjavil nezaupanje, potegnejo Slovenci s tistimi, ki narod slovenski sovražijo, mej tem, ko so konservativni poslanci, mej njimi prvih jeden Lienbacher, prijatelji Slovencev. Politika slovenskih narodnih učiteljev ne sme druga biti, kot politika slovenskih državnih poslancev. Kakor ljudstvo hoče, tako se mora ravnati učitelj.

Gospod Lapajne misli, da bi se, ako se sprejme njegova resolucija, ne izraževalo niti za 6 ne za Sletno dolžnost.

Gospod prof. Šuklje pravi, da po mestih in trgih, ali kjer je gosto naseljeno ljudstvo, je lahko izvedljiva Sletna šolska dolžnost ali kjer so kulturni odnosi taki, kakor pri nas v nekaterih krajih Kočevja ali Krasa, bila bi stroga izpeljava šolske dolžnosti ua kvar. V Liberci so nemški učitelji nahujskani le demonstrovati proti zdanjemu spravedljivemu ministerstvu in slovenski učitelji naj gledajo, da se njim ne vsedejo na limance. Tu pač velja: „Videant consules!“

Gospod Brezovnik izjavi, da so slovenski učitelji s Štajerskega prvi in jednoglasno za to, izjaviti vladi zaupanje, a le ne o priliki šolske novele.

Pri glasovanju sprejme se predlog gospoda Gabrščka z veliko večino, drugi predlogi potem odpadejo.

Pri posameznih nasvetih predlaga gosp. c. kr. učitelj Stegnar, kakor smo uže poročali, da se vladi izreče zaupanje, kar se vzprejme jednoglasno.

Sledila je potem cela vrsta posameznih predlogov, kateri se vsi izročé odboru društva v rešitev in poročanje. Omeniti je predlog, naj bi „Učiteljski Tovariš“ izhajal mesto po dva-, po trikrat; predlog učitelja g. Ahačiča: naj bi se obrnilo društvo na deželni zbor, naj se učitelji pomikajo po starosti v višje plače naprej, naj šteje učiteljem nastopno leto tudi za penzijo, kakor za petletnice; potem predlogi pri praktičnem učiteljsko-kmetijskem tečaju na Slapu zbranih učiteljev, namreč, naj bi se peticija do deželnega odbora za predplače ljudskim učiteljem na deželi ponovila in krepko utemeljila; naj bi se delalo na to, da bi se po vseh ljudskih šolah vpeljal poseben zapisnik, v kateri naj bi okrajni in deželni šolski nadzorniki ob času nadzorovanja svoje opazke o dotičnej šoli v pričo učiteljev zapisavali in to vselej sproti, da bi se tako marsikakej pristranosti v okom priti in njo preprečiti moglo in konečno naj se kmalu o primernem času skliče v Ljubljano izredni občni zbor vseh slovenskih učiteljev. Konečno je g. učitelj Miroslav Anžlovar iz Kubeda, v imeni učiteljskega društva v Kopru navdušenimi besedami pozdravil slov. učiteljsko društvo. Izid volitve smo uže naznanili. Potem se zbor, ko je trajal skoraj štiri ure, sklene.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 13. septembra.

Bovec je bil ob prihodu **cesarjevem** tako bogato okinčan, da bi človek lahko mislil, da je v velikem mestu ne pa v hribovskem trgu. Vzprijet je bil po občinskem zastopu, dekanu z duhovščino in uradništvu; cesar si je dal pojedine člane predstaviti. Potem obide pročelje bovškega strelskega in veteranskega društva in ogovori dekorirance. K dvornemu dinerju bili so pozvani: Namestnik baron Pretis, F. M. L. baron Salis, dvorni svetnik pl. Glotz, dekan Kunar, župan Jonko in občinska odbornika Sorač in vikar Kurinčič. — Pozno v noč bilo je živahno veselje v trgu, kajti ljudstva je prišlo neizmerno mnogo iz bližnjih krajev. Občinski zastop v **Serjenici** pri Bovcu podal je trgovskemu ministru baronu Pino jednoglasno častno občanstvo.

Delegacije sklicale se bodo začetkom novembra. Čuje se, da bosta vojni in skupni finančni minister od njih zahtevala posebnega kredita za zasidene dežele.

V **Brnu** osnovala se je nova česka posojilnica z imenom „Cyrilo-Methodějská záložna“.

Vnanje države.

Črnogorski knez Nikica je bil na svojem potovanju v Petrograd povsod tako slovesno in ljubó vzprijet, kakor pred njim še noben gost njegove vrste. — Uradni, poluradni in neodvisni listi, brez razločka strank, pišejo o njem obširno in jako simpatično. — „Regierungsanzeiger“ popisuje natančno vso njegovo pot od ruske meje do Petrograda. Vse postaje so bile okrašene z ruskimi in črnogorskimi zastavami. Povsod pozdravljalo ga je mnogoštevilno ljudstvo z ura-klici, nudilo mu kruh in sol ter mladina mu posipala pot s cveticami. V Petrogradu sprejeli so ga veliki knezi Konstantin, Dmitrij Konstantinovič in Mihajl Mihajlovič. Knez Nikica podal se je naravnost v cerkev, molit na grob ranjcega carja. — Nikakor slavofilni „Golos“ piše: „V obzidji Petrograda nahaja se zdaj le ljub, veselo pričakovan gost; to je vodja črnogorskih sokolov, junaški borilec za neodvisnost in svobodo. Naši „slavofili“ v Rusiji ločijo se v „narodne“ in „nenarodne“; no — sedaj smo vsi, bodimo narodni ali takozvani nenarodni, jednih mislij in jedini v bratovski simpatiji do svojega kneževskega gosta.“ — Slavofilni listi poudarjajo, da treba sedaj, ko vsa zapadna Evropa vreba na to, da bi razkosala Slovane, najbolj gojiti idejo slovanske uza-jemnosti.

Oboženi **Albanci** iz rodbin Hoti in Gruda so 3. 5. in 8. septembra napadli Črnogorce pri Podgorici, pa so bili odbiti. Zategadel nastavl se je kordon ob meji. Črnagora se je pritožila pri Porti in zahteva odškodnine. Ob enem obrnila se je do berolinskih zaveznih vlastij ter prosi posredovanja.

Francozi začeli so vojno z državo Hovasov na Madagaskarji. Oni hočejo prisiliti tamošnjo kraljico, da se odpove angleškemu vplivu ter da se poda, kakor prej Pomare na Tihiti, v varstvo francosko.

Egiptu: Arabi je hotel z bitko pri Kassasinu Angležem vzeti njihovo pozicijo, ker je menil, da je slabo zastavljena. — Egipčani izgubili so več ko 100 mrtvih; število ranjenecv nij znano. — Škotska brigada in indijska infanterija sta došli pred Kassasin. Sedaj je vojska Wolseley-e va polnoštevilna in pričakuje se, da udari vsak čas na Tel-el-Kebir.

Domače stvari.

— (V Deželnega zbora kranjskega) današnje seji stavila sta vitez Gutmansthal in dr. Vošnjak nujni predlog, naj se odpošlje deputacija deželnega zbora pozdravit Nj. Veličanstvo presvetlega cesarja v Trst in zagotoviti Ga udanosti Kranjske dežele; predlog vzprijel se je jednoglasno. Volili so se v deputacijo jednoglasno deželni glavar grof Thurn, dr. Vošnjak in vitez Gutmansthal.

— (Naš domači pešpolk baron Kuhn št. 17) prišel je danes zjutraj ob 9. uri z Dunaja v Ljubljano. Na kolodvoru so ga pričakovali dež. predsednik g. Winkler, deželni glavar grof Thurn, mestni župan g. Grasselli z mnogimi mestnimi odborniki in častniki tukajšnje garnizije. Izven železnice čakalo je, akoravno je dež lil, jako mnogo občinstva. Polk se je pripeljal v z zelenjem okrašenih vagonih, godba je svirala „Naprej zastava Slave“, občinstvo pa je sprejelo domači polk z burnimi živoklici. G. župan Grasselli pozdravil je polk v slovenskem in nemškem jeziku, za kar se je polkovnik g. Fux zahvalil. Potem je polk korakal v mesto. Godba in jeden bataljon nastanjen je v sv. Petra vojašnici, tri kompanije v kolizeji, jedna pa v „Transporthaus“ na Žabjaku.

— (26. pešpolk veliki knez Mihael) ostavil je Ljubljano včeraj ob 1/2 6. uri zvečer. Posloviti so se prišli: g. deželni predsednik Winkler, deželni glavar grof Thurn, mestni župan g. Grasselli in mnogo vojaštva, pa tudi veliko občinstva, ki se je pa varalo, če je mislilo slišati kaj godbe, kajti godba nij igrala ves čas, da so šli vojaki v vagone niti jednega komada in se poslovila, uže ko je vlak oddrdral z „Radeckymaršem“.

— (Laška predržnost.) Iz Poreča ob vrbskem jezeru se nam piše: Ko je v nedeljo večer

po defiliranju z lučicami in lampijoni razsvitljenih ladij cesarja navzoče občinstvo navdušeno aklamiralo, čul se je iz malega oddaljenega čolna klic „Evviva l' Italia!“ Ljudstvo je vsled tega bilo jako razdraženo in oni netaktneži, ki so se v čolnu nahajali, storili so prav, da so se umaknili njegovej jezi. Ali so to bili avstrijski irredentisti ali „rešeni“ državljani, nij mi znano; gotovo pa je, da je le Italijan sposoben gostoljubnost tuje dežele na enak način zlorabiti.

— („Es soll sich ja Niemand unterstehen „živio“ zu schreien“,) s temi besedami haranguiral je — kakor se nam z Vrbe dne 11. t. m. piše, — tamošen nemškutar prihoda cesarjevega čakajoče kmete za klic „hoch“. A nij mu veliko pomagalo, kajti ko je vlak prisopihal, začuli so se od zbranih Dvorjanov tako krepki „živio“, da so popolnem preglušili vrbski „hoch“. Tako je prav. Slovenec mora povsod na dan.

— (Nabiralnike) za pisma je tukajšno poštno vodstvo po vsem mestu prestavilo na priličnejše kraje. Želeti bi bilo, da poštno vodstvo nad nabiralniki označi tudi natanko čas, kdaj se pisma iz njih pobirajo, sicer bode prestava nabiralnikov občinstvu malo koristila, in vsak, kdor bode hotel biti siguren, da odide pismo ob pravem času, zanesti ga bode moral na glavno pošto. Tudi naj bi se skrbelo, da se bodo tik nabiralnikov dobivale tudi marke, da ne bode treba hoditi po marke tja, kjer so bili prej nabiralniki, pisma pa nositi na nove prostore nabiralnikov.

— (Rudolfovo.) Druga poročna obravnavava. Zatoženec je Nace Druškovič iz Blance, oženjen, zidar, hišni posestnik in dosluženi vojak, kateri je bil uže jedenkrat kaznovan na dva dni zaporarad razžaljenja časti. Zatožen je zaradi hudodelstva požiga. — Meseca maja t. l. je bil neki dan rano zjutra vse svoje blago iz hiše na prosto zanesel ter potem hišo zapalil — ko je bil pred kratkim hišo za 300 gld. zavaroval, akoravno je bila le blizo 50 gld. vredna. Zatoženec sicer trdovratno taji, da bi bil on izvršil to dejanje; toda izpovedbe prič, katerih je bilo osem na številu in pa izpraševanje zatoženca samega pokazalo je, da je on v resnici kriv hudodelstva požiga in porotniki so to glavno vprašanje z devetimi glasovi proti tremi potrdili; dodatno vprašanje pa, če je uže ogenj nastal, potrdili so jednoglasno. Zatoženec je bil zaradi tega obsojen na šest let težke ječe, poostrene vsaki drugi mesec z jednim postom.

— („Letno sporočilo“) štirirazredne deške in dvorazredne dekliške šole v Črnomlju 1882“, predstavlja nam učiteljsko osebje, javi nam šolsko kroniko in pregled šolske mladine, katere je bilo v vseh štirih razredih in v ponavljalnej šoli vsega vkupe 660, a razun teh je obiskavalo še 45 otrok šolo na Majerlu. 25 deklic in 4 dečki pa so bili zaradi slabosti in oddaljenosti šole oproščeni. V prvem in drugem razredu bilo je 94 oziroma 96 dečkov, 92 oziroma 71 deklic, kar je zares mnogo, če uže ne preveč. Poročilo odlikuje se po svoji jako praktičnej ker preglednej jednostavnosti in se priporoča v posnemanje.

— (Razpisane službe.) Sodnijskega pristava pri ces. kr. okrajnej sodnji v Škotjej Loki (IX. razred). Prošnje do 24. t. m. — Kanclista pri ces. kr. okrajnej sodnji v Vel. Lašičah (XI. razred). Prošnje do 6. oktobra. — Učitelja na novej jednorazrednici v Radovici v okraji Metliškem z letno plačo 450 gld. in stanovanjem. Prošnje do 1. oktobra t. l.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Kanal 12. septembra. Čitalnični odbor bil je sprejet v avdijenci. Potem, ko je predsednik dr. Lesjak rekuriral, je tržaška vlada iz programa čitalnico prečrtala in na njeno mesto finančno stražo postavila.

Tolmin 12. sept. Ljudstva ogromno število sprejelo je Njih Veličanstvo presvetlega cesarja Franc Jožefa I. ob deseti uri in pol zjutraj z največjo navdušenostjo; priprave za

sprejem velikanske. Po preslišanji deputacije bil je obisk cerkve in nove šole, za tem obed. Odhod ob 1. uri popoldne naprej proti Gorici.

Tolminska čitalnica.

London 13. septembra. (Reuterjevo poročilo.) Angleži zavzeli so Tel-el-Kebir, priplenili 40 kanonov, število ujetnikov veliko. Angleži pritiskajo za begajočimi Egipčani.

Darila za „Národní Dom“.

Prenesek	5937 gld. 63 kr.
G. Josip Kuhar, uradnik „Slavije“	5 „ — „
G. Jan Pribil, uradnik „Slavije“	5 „ — „
G. Lovro Penko	1 „ — „
G. Josip Gecelj	20 „ — „
Čisti donesek kegljanja v Zatičini	157 „ 40 „
G. Fran Muli v Zatičini	1 „ — „
G. Alojzij Podobnik v Zatičini	1 „ — „
Za prodano pušico	1 „ — „
Za mesec julij in avgust:	
G. dr. Alfons Mošè	10 gld. — kr.
G. Ivan Hribar	6 „ — „
G. dr. vitez K. Bleiweis	4 „ — „
G. Josip Kušar	2 „ — „
G. dr. Fran Papež	2 „ — „
G. dr. Valentin Zarnik	2 „ — „
Vkupa	26 „ — „
Gg. Hrvatje iz Bleda pri veselici v 3. dan septembra v Radovljici	4 „ 20 „
Neka družba iz Št. Jurja pod Kumom in iz Trbovelj	— „ 80 „
Vkupa	6140 gld. 23 kr.

Tržne cene v Ljubljani

dné 13. septembra t. l.

	gld.	kr.
Pšenica, hektoliter	8	26
Rež, „	5	36
Ječmen „	4	23
Oves, „	2	60
Ajda, „	5	55
Proso, „	5	36
Koruza, „	6	80
Leča, „	8	50
Grah, „	8	50
Fižol „	9	—
Krompir, 100 kilogramov	3	—
Maslo, kilogram	—	92
Mast, „	—	86
Špeh frišen „	—	82
„ povojen, „	—	78
Surovo maslo, „	—	78
Jajca, jedno	—	23/8
Mleko, liter	—	8
Goveje meso, kilogram	—	56
Telečje „	—	56
Svinjsko „	—	58
Koštrunovo „	—	28
Kokoš „	—	35
Golob „	—	18
Seno, 100 kilogramov	2	50
Slama, „	1	42
Drva, trda, 4 kv. metre	5	80
„ mehka, „	4	—

Dunajska borza

dné 13. septembra.

Papirna renta	76 gld. 80	kr
Srebrna renta	77 „ 35	„
Zlata renta	95 „ 40	„
1860 državno posojilo	130 „ 70	„

Akcije narodne banke	824	—
Kreditne akcije	319	20
London	119	—
Srebro	—	—
Napol.	9	44
C. kr. cekini	5	64
Nemške marke	58	15
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	120
Državne srečke iz l. 1864	100 „	169
4% avstr. zlata renta, davka prosta	95	35
Ogrska zlata renta 6%	119	10
„ 4%	88	15
„ papirna renta 5%	87	20
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	104	—
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	114
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	119	—
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	98	70
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	106	25
Kreditne srečke	100 gld.	174
Rudolfove srečke	10	21
Akcije anglo-avstr. banke	120	122
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	229	—

Dva dijaka

(tudi trije) iz dobre hiše sprejmo se v stanovanje in hrano; **gimnazijci** tudi v poduk. Kje — pové upravništvo „Slovenskega Naroda“.

Šolske knjige

(najnovejših izdaj)

za vsa čiharna učilišča,

šolske rekvizite

na veliko izbér prodaje v najnižjih cenah

J. Giontini,

(588—1) v Ljubljani, Mestni trg št. 17.

Mazilo za lase!

Po prof. dr. Pithu.

Jedno najboljših sredstev, da se prostor, kjer rasó lasje, utrdi in da lasje ne izpadajo, ob enem jim daje lep lesk in se uporablja z gotovim vspehom pri tisočih.

1 lonček za dolgo časa samo 60 novcev prodaje pravega le Iekarna „pri samorogu“, v Ljubljani na Mestnem trgu. (467—8)

Šolske knjige

(593—1) (najnovejše izdaje) za ljudsko šolo in vadnico,

šolski rekviziti

v največji izbéri v najnižjo ceno se dobé pri

Matiji Gerber-ji,

Kongresni trg št. 4.

Tuji:
12. septembra.
Pri Slonu: Schneider iz Grada. — Sima z Dunaja. — Ejer iz Grada. — Ruber z Dunaja. — Kres iz Zagreba. — Welt z Dunaja. — Schinger iz Grada. — Pri avstrijskem cesarju: Jereb iz Javorja. — Levstek iz Vrhnike. — Pri bavarskem dvoru: Bresnig iz Trsta. — Ga-beršek iz Zidanega mesta. — Dr. Placid iz Trsta. — Henlich iz V. Meseritca.

Jesenske obleke	od gl. 14 do 42
„ vrhnje suknje	12 „ 32
„ hlače	4 „ 12
Zimske suknje	16 „ 50
Mencikofe iz sukná.	18 „ 54
„ „ lodna	12 „ 30
Sacco iz lodna	6 „ 10
Kožuhe za lov in dom	16 „ 20
Spalne halje	10 „ 24
Deževna ogrinjala za civil in vojake	8 „ 24

Obleke za dečke in otroke

v mnogej izbéri prodaje najcenejše (589—1)

M. NEUMANN,

v Ljubljani, Slonove ulice št. 11.

Izvanjska naročila se promptno izvedejo in, kar se ne bi dopadalo, se brez ugovora zamenja.

Tinctura Rhei composita vulgo Franz-ova esenca.

1 steklenica 10 novcev a. v.

Ta tinktura narejena je iz rož, in je zato tako priljubljena, ker je ozdravila že mnogo tisoč ljudi, kar se vidi iz pohvalnih pisem, ki jih izdelovatelj dobiva.

To zdravilo pomaga pri boleznih v želodcu in v trebuhu, ozdravi krč in ščipanje v črevesu, prehodno in trebušno mrzlico, zaprtje, hemoroidje, zlatenico, glavobol itd. ter je najboljše zdravilo za otroke zopet gliste. (451—9)

Naročila se proti poštnemu povzetju točno izvršujejo.

Po dobri ceni

kupi nekdo Stritarjevega dunajskega „ZVONA“, 1. letnik 1870. Kdo? — pove administracija „Slov. Naroda“. (570—3)

Dijaki

se prav blizu realke vzmó v stanovanje in hrano. Vpraša se v **Krakovskih ulicah št. 27.** (586—3)

Učenec,

od 14 do 15 let star, najraje z dežele, se takoj sprejme v brivnico proti dobrim pogoji. — Kje? zvé se pri upravništvu „Slovenskega Naroda“. (569—5)

Šolske knjige

ter vse druge

šolske potrebščine

ima v zalogi in jih priporoča p. n. roditeljem, učiteljem in dijakom

H. NIČMAN,

v Ljubljani, Stari trg. (592—1)

Izdatelj in odgovorni urednik Makso Armič.

Tovarna za peči in glinaste zdelke

ANTON-a JELOČNIK-a,

(prej Fran Legat),

v Ljubljani, Trnovski pristan št. 4,

priporoča slavnemu občinstvu svojo

zalogo pečij.

od najprostejših do najfinejših vrst.

Dalje

štedilna ognjišča, ozaljšeke pri stavbah in vrtih, cevi za stranišča, ogenj zdržujoče opeke,

sploh vse v to stroko spadajoče predmete, zagotavlja najnižje cene in solidno postrežbo.

Na zahtevanje pošlje se cenik. (527—7)